

**11 åtgärder mot
ekonomisk brottslighet**

Innehåll

- 3 Sammanfattning
- 4 Våra förslag i korthet
- 5 Generalsekreteraren har ordet
- 6 Ekonomisk brottslighet en växande samhällsutmaning
- 7 Politisk och regulatorisk utveckling på ekobrottsområdet
- 8 11 åtgärder
- 12 Avslutning

FAR – branschorganisation och ledande inom ekonomiutbildningar i Sverige

FAR är en branschorganisation inom redovisning, revision och rådgivning som bland annat utvecklar tydliga spelregler, rätt kompetens och tillförlitlig information för näringsliv och samhälle. FAR är också ett av Sveriges största privata utbildningsföretag inom ekonomiområdet, med 400 utbildningstillfällen årligen. FAR Online är dessutom den ledande tjänsten för digital tillgång till regler och handledning inom ekonomiområdet.

FAR har cirka 5 000 medlemmar och cirka 1 000 anslutna medlemsföretag som sysselsätter runt 16 000 personer. FAR:s medlemmar är revisorer,

redovisningskonsulter, lönekonsulter och skatterådgivare samt små, medelstora och stora företag inom revision, redovisning och rådgivning. FAR auktoriserar redovisningskonsulter, lönekonsulter och skatterådgivare och utövar kvalitetskontroll över dessa. Revisorer auktoriseras av Revisorsinspektionen, som också utövar myndighetstillsyn.

FAR:s vision är att göra nytta för näringsliv och samhälle och uppdraget från medlemmarna är att klargöra god yrkessed, paketera och förmedla kunskap samt att driva opinionsbildning.

Sammanfattning

I vårt samhällsnära arbete ser vi många av de utmaningar som näringslivet, myndigheter och politiker står inför, varav ekonomisk brottslighet är en. Vi har en viktig roll att spela i det brottspreventiva arbetet och vill med denna rapport ge inspel till det arbete som pågår. I denna rapport presenterar vi därför elva konkreta, genomförbara och effektiva åtgärder för att upptäcka och förhindra ekonomisk brottslighet. Förslagen kan genomföras var för sig eller tillsammans. Förslagen i rapporten är framtagna utifrån vår expertis på revisions-, redovisnings- och skatteområdet.

”Vi har en viktig roll att spela i det brottspreventiva arbetet och vill med denna rapport ge inspel till det arbete som pågår.”

FAR välkomnar att frågan om ekonomisk brottslighet uppmärksammas i ökande grad av både riksdag och regering. Det visar att det finns en bred politisk enighet om frågans dignitet, och därmed goda förutsättningar att arbeta fram åtgärder och förslag med bred politisk förankring. Vi ser samverkan och dialog mellan sektorer och branscher som en nyckel till framgång i det brottspreventiva arbetet och ser fram emot en fortsatt nära dialog med regering, riksdag, myndigheter och andra aktörer kring formerna för fortsatt samarbete.

Våra förslag i korthet

Vi föreslår elva åtgärder för att förhindra och upptäcka ekonomisk brottslighet.

- 1** Inför ett enhetligt system för auktorisation av redovisningskonsulter och lönekonsulter
- 2** Inför krav på mindre bolag att anlita en auktoriserad redovisningskonsult för att upprätta årsbokslut och årsredovisning
- 3** Avskaffa "tröghetsregeln"
- 4** Inför ett alternativ till traditionell revision av årsredovisningar – utökad översiktlig granskning utförd av en auktoriserad eller godkänd revisor
- 5** Utöka kontrollen av verksamheter som mottar offentliga medel
- 6** Höj kraven för att erhålla statliga bidrag och delta i offentlig upphandling
- 7** Öka antalet aktörer som omfattas av krav på att offentliggöra årsredovisning och revisionsberättelse
- 8** Öka preventiva kontrollinsatser från myndigheter och andra aktörer
- 9** Inför obligatorisk brottsanmälan i fler associationsformer
- 10** Kriminalisera försök, förberedelse och stämpling till företagskapning
- 11** Inför Danmarks modell med krav på ett digitalt certifierat redovisningssystem i Sverige

Generalsekreteraren har ordet

På FAR arbetar vi utifrån devisen ”nytta för näringsliv och samhälle”. Våra yrkesgrupper och medlemmar – revisorer, redovisningskonsulter, lönekonsulter, skatterådgivare – arbetar med att säkerställa tydliga spelregler och tillförlitlig information för näringsliv och samhälle utifrån sin kompetens.

FAR representerar en bransch som under lång tid fokuserat på att stötta företag genom att bidra till att de följer tillämpliga lagar och regler, en uppgift som kommer att bli allt viktigare framöver.

”Tillsammans kan vi göra skillnad!

I vårt samhällsnära arbete ser vi många av de utmaningar som näringslivet, myndigheter och politiker står inför, varav ekonomisk brottslighet är en. Vi har en viktig roll att spela i det brottspreventiva arbetet och vill med denna rapport ge inspel till det arbete som pågår.

Med förslagen som presenteras i denna rapport vill vi utifrån vår roll och expertkunskap bidra till ett tryggt och rättssäkert Sverige där regelverk och lagstiftning främjar möjligheterna för företag att göra rätt samtidigt som fusk upptäcks eller förhindras samt att brott förebyggs.

Vi ser samverkan mellan aktörer och branscher som en nyckel och vår förhoppning är att denna rapport ska fungera som ett underlag för fortsatt dialog mellan politiker, näringsliv och FAR. Genom en kontinuerlig dialog kan vi säkerställa att de åtgärder som föreslås träffar rätt, och den ger oss möjlighet att bidra med vår expertis i det brottsförebyggande arbetet också framöver.

Tillsammans kan vi göra skillnad!

Karin Apelman,
generalsekreterare och VD

Stockholm 15 maj 2024

Ekonomisk brottslighet en växande samhällsutmaning

I dag är frågan om organiserad brottslighet högt prioriterad på den politiska dagordningen, och betydelsen av ekonomisk brottslighet som en central del av den typen av kriminell verksamhet understryks i rapporten *Myndighetsgemensam lägesbild om organiserad brottslighet för 2023*¹. Rapporten belyser ökande kunskap bland kriminella om sofistikerade brottsliga metoder inom näringslivet. Dessa grupper finansieras i hög grad av ekonomiska bedrägerier och bidragsfusk, särskilt genom offentliga medel såsom välfärdsutbetalningar och andra former av ekonomiskt stöd.

”... enligt Ekobrottsmyndigheten uppgår de årliga förlusterna till cirka 100 miljarder kronor i skatter och avgifter.

Brottsligheten påverkar och infiltrerar både företag, föreningar och stiftelser samtidigt som antalet företagskapningar också ökar. Dessutom har Ekobrottsmyndigheten noterat en ökning av brottsmisstankar under de senaste åren, samtidigt som det finns ett stort mörkertal². Detta resulterar bland annat i förlorade skatteintäkter och snedvriden konkurrens inom näringslivet.

FAR:s roll i arbetet mot ekonomisk brottslighet

Våra medlemmar, med sin långa erfarenhet och specialkompetens, strävar efter att bidra till det gemensamma arbetet med att förhindra och upptäcka ekonomisk brottslighet. Detta är inte bara viktigt i sig självt utan är också ett avgörande verktyg för att bekämpa annan kriminalitet. Eftersom utvecklingen inom området sker snabbt och oseriösa aktörer kontinuerligt anpassar sina metoder, krävs aktiva insatser. Den exakta omfattningen av den ekonomiska brottsligheten är svår att uppskatta, men enligt Ekobrottsmyndigheten uppgår de årliga förlusterna till cirka 100 miljarder kronor i skatter och avgifter³.

Rapportens förslag bygger på våra medlemmars erfarenheter och insikter från sitt arbete. Vår förståelse av ekonomisk brottslighet omfattar ett brett spektrum av aktiviteter, såsom skattebrott, bokföringsbrott, insiderbrott och mutbrott. I denna rapport fokuserar vi på den typ av ekonomisk brottslighet som är mest relevant för vår verksamhet och vår expertis. Dessa brott genomförs ofta genom utnyttjande av aktiebolagsstrukturer och användning av s.k. ”målvakter”, men förekommer även inom stiftelser, bostadsrättsföreningar och andra associationsformer.

¹ <https://polisen.se/om-polisen/polisens-arbete/organiserad-brottslighet/myndighetsgemensam-satsning-mot-organiserad-brottslighet/>

² <https://www.ekobrottsmyndigheten.se/om-ekobrott/>

³ Ibid.

Politisk och regulatorisk utveckling på ekobrottsområdet

FAR välkomnar att frågan om ekonomisk brottslighet uppmärksammas i ökade grad av både riksdag och regering. Det visar att det finns en bred politisk enighet om frågans dignitet, och därmed goda förutsättningar att arbeta fram åtgärder och förslag med bred politisk förankring. Bland aktuella politiska initiativ och processer kan utredningarna *En översyn av vissa skatteförfaranderegler för att motverka fusk och arbetslivskriminalitet* (Dir. 2022:68) och *Bolag och brott – några åtgärder mot ekonomisk brottslighet* (SOU 2023:34) nämnas som särskilt viktiga för FAR:s verksamhet och yrkesgrupper.

”Regeringen har också tillsatt flera andra utredningar på temat organiserad och ekonomisk brottslighet.

Vidare har regeringen också utökat Bolagsverkets uppdrag och givit myndigheten en tydligare kontrollerande roll för att stärka myndighetens roll i det brottsförebyggande arbetet. Regeringen har också tillsatt flera andra utredningar på temat organiserad och ekonomisk brottslighet. FAR följer alla dessa processer noga, och har i fallet med SOU:n *Bolag och brott – några åtgärder mot oseriösa företag* (SOU 2023:34) bistått regeringen som remissinstans och expert i utredningen.

11 åtgärder

1 Inför ett enhetligt system för auktorisation av redovisningskonsulter och lönekonsulter

I dag är FAR en av två organisationer som ansvarar för auktorisationen av redovisningskonsulter och lönekonsulter. Systemet fungerar i grunden väl men för att höja kvaliteten på samtliga redovisningar och auktorisationens status, kan en statlig auktorisation införas i likhet med den som redan finns för revisorer. Genom auktorisation höjs kraven på tillsyn och därmed kvaliteten på de tjänster som erbjuds av respektive yrkeskategori. FAR föreslår att brottsanmälan enligt aktiebolagslagen och lagen om ekonomiska föreningar

utökas till att omfatta auktoriserade redovisningskonsulter samt auktoriserade lönekonsulter. Givet FAR:s långa erfarenhet av auktorisation, både som företrädare av revisorer och genom att vi redan nu utfärdar auktorisationer för flera yrkesgrupper, står FAR till regeringens förfogande för diskussioner om arbets- och ansvarsfördelningen kring en delegerad statlig auktorisation och för hantering och tillsyn av denna.

2 Inför krav på mindre bolag att anlita en auktoriserad redovisningskonsult för att upprätta årsbokslut och årsredovisning

Med dagens krav undantas de minsta bolagen från att behöva anlita en auktoriserad revisor för att granska årsredovisningen, vilket möjliggör för oseriösa bolag att verka utan insyn från utomstående. Ett krav på att anlita en auktoriserad redovisningskonsult vid upprättande av årsbokslut och årsredovisning för alla aktiebolag som inte frivilligt valt revision bör därför införas. Ett sådant krav säkerställer en kvalitetshöjning av de upprättade

boksluten, samtidigt som det inte innebär en orimlig regelbörda eller kostnad för de minsta företagen – vilket ett återinförande av full revisionsplikt riskerar att göra. FAR bistår gärna i utformandet av ett sådant regelverk, inklusive definitionen och omfattningen av de auktoriserade redovisningskonsulternas uppdrag och ansvar.

3 Avskaffa "tröghetsregeln"

I nuvarande lagstiftning finns en så kallad "tröghetsregel" där företag kan drivas i över två år innan kravet på extern involvering i den finansiella rapporteringen träder in. Detta upplägg möjliggör att nystartade bolag används som brottsverktyg. Att inrätta krav på kvalificerad hjälp i

den finansiella rapporteringen från dag ett är en relativt enkel åtgärd för att beivra och bekämpa ekonomisk brottslighet, och kvaliteten på redovisningen höjs också på ett allmänt plan.

4 Inför ett alternativ till traditionell revision av årsredovisningar – utökad översiktlig granskning utförd av en auktoriserad eller godkänd revisor (s.k. kvalificerad revisor)

Utöver alternativet att införa krav på att anlita en auktoriserad redovisningskonsult för de minsta bolagen kan även en utökad översiktlig granskning införas likt i Danmark. I det danska systemet kan revisorn använda sin omfattande verktygslåda för bestyrkande och annan

granskning på ett bredare sätt än i Sverige. I en svensk kontext skulle det kunna omfatta översiktlig granskning av årsredovisningen kompletterad med förvaltningsrevision. För de minsta bolagen är genomförandet av mindre omfattande granskning tillräcklig.

5 Utöka kontrollen av verksamheter som mottar offentliga medel

Givet att ekonomisk brottslighet i stor utsträckning inkluderar fusk kopplat till erhållandet av offentliga medel och bidrag, bör verksamheter som tar del av sådana omfattas av ökade kontroller. Dessa inslag av granskning bör utföras av kvalificerad revisor och komplettera de lagstadgade krav på revision som finns i dag. De utökade kontrollerna bör gälla oavsett associationsform för att undvika att bidragsfusk flyttas runt mellan aktiebolag, stiftelser och andra bolagsformer i syfte att

undkomma granskning. Kriterier för mottagare och revisorer bör förtydligas för att uppnå önskad effekt, vilket lyfts också i Riksrevisionens rapport *Tillit och kontroll* (RiR 2023:7). Därtill bidrar tydliga riktlinjer kring villkor, kriterier och granskningsmoment till att förslaget blir genomförbart till en rimlig kostnad för den granskade organisationen eller bolaget.

6 Höj kraven för att erhålla statliga bidrag och delta i offentlig upphandling

I linje med föregående punkt bör kraven för att få ta del av offentliga medel höjas och likaså för att få delta i offentlig upphandling. En form av intyg på seriositeten hos bolag och andra associationsformer skulle vara ett viktigt och välriktat verktyg i arbetet mot välfärdsbrottslighet. I dag plågas flera branscher av oseriösa aktörer som vid första anblick synes följa lagar och regler men i själva verket tillämpar avancerade upplägg för att dölja ekonomisk brottslighet och bidragsfusk. Ett bokslut

granskat av revisor eller upprättat av en auktoriserad redovisningskonsult ger en kvalitetsstämpel som underlättar arbetet med bidrag och upphandling för myndigheter och kommuner runt om i landet, vilket är lägligt i en tid när rapporten *Myndighetsgemensam lägesbild om organiserad brottslighet*⁴ för 2023 bedömer att den ekonomiska brottsligheten sprids över ett allt större geografiskt område.

⁴ <https://polisen.se/om-polisen/polisens-arbete/organiserad-brottslighet/myndighetsgemensam-satsning-mot-organiserad-brottslighet/>

7 Öka antalet aktörer som omfattas av krav på att offentliggöra årsredovisning och revisionsberättelse

Med dagens regelverk omfattas inte alla associationsformer av kraven på att offentliggöra årsredovisning och revisionsberättelse och lämna in dessa till Bolagsverket (och inte till länsstyrelserna som är aktuellt för vissa stiftelser i dag), vilket innebär ett kryphål för ekonomisk brottslighet att fortgå utanför myndigheternas och andras vetskaper. Exempelvis är mindre ekonomiska föreningar (inklusive bostadsrättsföreningar) undantagna

från dessa krav. Möjligheten att flytta verksamhet från ett aktiebolag till en annan associationsform för att undvika granskning bör därför täppas till genom uppdaterad reglering på området. Därtill bör kraven skärpas vad gäller förseningar av att lämna in årsredovisning och revisionsberättelse. FAR föreslår att förseningsavgifterna höjs för att komma till bukt med oseriösa aktörer som försöker förhala extern granskning på detta sätt.

8 Öka preventiva kontrollinsatser från myndigheter och andra aktörer

FAR menar att Sverige behöver skapa ett robust system som minskar risken för ekonomisk brottslighet i bolagssektorn. För att åstadkomma det krävs att revisions- och redovisningsbranschen har gemensamma insatser med andra relevanta aktörer. På myndighetssidan skulle detta exempelvis kunna inkludera Skatteverket, Försäkringskassan och länsstyrelserna. Myndigheterna bör få i uppdrag att göra utökade kontroller och bevakningar, i enlighet med den tydligare kontrollerande roll som Bolagsverket redan fått.

FAR ser positivt på att Bolagsverket fått ett tydligare brottsförebyggande uppdrag, inklusive att arbeta med målvaktsproblematik, stärka skyddet mot oseriösa aktörer i välfärdsverksamheter, motverka att felaktiga

uppgifter registreras hos myndigheten och stärka samverkan med andra aktörer. I utredningen *Bolag och brott – några åtgärder mot ekonomisk brottslighet* (SOU 2023:34) uppges att det i dag lämnas in årsredovisningar till myndigheten med allvarliga brister, och Bolagsverkets utökade uppdrag är ett viktigt steg i att vända detta.

Vidare föreslår FAR införandet av ett system där bankerna ställer högre krav på sina företagskunder, exempelvis genom ett krav på att årsredovisningen ska vara reviderad eller upprättad av en auktoriserad redovisningskonsult. Ett sådant krav skulle vara kvalitetshöjande och därmed förebygga ekonomisk brottslighet.

9 Inför obligatorisk brottsanmälan i fler associationsformer

Brottsanmälan bör göras obligatorisk vid misstanke om ekonomisk brottslighet – oavsett associationsform. I dag omfattas endast aktiebolag och ekonomiska föreningar av krav på åtgärder från revisorn vid misstanke om vissa brott. Denna lucka i lagstiftningen bör

täppas till genom tillägg om krav på brottsanmälan i de associationsrättsliga lagar som styr revisorns uppgifter inklusive revisionslagen för att få bukt med den organiserade brottsligheten som fritt kan utnyttja möjligheten detta innebär.

10 Kriminalisera försök, förberedelse och stämpling till företagskapning

FAR föreslår en kriminalisering av försök, förberedelse och stämpling till företagskapning. Detta då fenomenet är ett centralt tillvägagångssätt för ekonomisk brottslighet, och därför bör stoppas redan i sin linda. I Svenskt Näringslivs rapport *Brottslighetens kostnader 2023* anger två procent av de tillfrågade bolagen att de har utsatts för bolagskapningar, två procent att de har utsatts för id-kapningar och 41 procent av de brottsutsatta företagen uppger att de inte har anmält något av de brott de har utsatts för.

FAR bedömer att risken för företagskapningar kan komma att öka ytterligare givet digitaliseringen och utvecklingen av alltmer avancerad AI-teknik. Regering och riksdag bör därför agera proaktivt genom att kriminalisera handlingar med uppsåt att genomföra en företagskapning. Vidare bör en utredning också tillsättas för att kartlägga om bolag frivilligt ska få hantera ändringsanmälningar, exempelvis genom dubbelsignering.

11 Inför Danmarks modell med krav på ett digitalt certifierat redovisningssystem i Sverige

Sverige bör digitalisera bokföring och fakturering för att skapa data i standardiserat format som möjliggör uppföljning och analys från myndigheter och revisorer samt bygger grund för användning av AI. Sverige bör ta inspiration från Danmark som har infört krav på digital bokföring och att standardiserade bokföringssystem

ska registreras hos Erhvervsstyrelsen, motsvarigheten till Bolagsverket. De program som registreras ska kunna skicka och ta emot e-fakturor, vilket skapar förutsättningar för att fler ska använda e-fakturor framgent och en bra grund för ett möjligt obligatorium kring e-fakturor.

Avslutning

I denna rapport har vi presenterat elva konkreta, genomförbara och effektiva åtgärder för att upptäcka och förhindra ekonomisk brottslighet. Förslagen kan genomföras var för sig eller tillsammans. Givet de omfattande samhällsutmaningar vi står inför i dag till följd av den ekonomiska brottsligheten uppmanar vi riksdag och regering att agera skyndsamt och implementera dem. Förslagen har tagits fram utifrån vår expertis inom revision och närliggande ämnen, och kan kompletteras med förslag även från andra aktörer. FAR vill även betona att bransch- och sektorsövergripande samarbete är en nyckel i att få bukt med den ekonomiska brottsligheten. Vi ser fram emot en fortsatt nära dialog med regering, riksdag, myndigheter och andra aktörer kring formerna för fortsatt samarbete.